

**College van Gedeputeerde Staten
statenbrief**

Aan Provinciale Staten
Statencommissie Ruimte, Groen en Water/Wonen

DATUM	23-6-2020	REFERENTIE	Arco van Vugt
ONS NUMMER	820F1F5E	DOORKIESNUMMER	06-40730072
NUMMER PS	2020RGW115	E-MAILADRES	arco.van.vugt@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE	Plan van aanpak	PORTEFEUILLEHOUDER	Bruins Slot

Onderwerp Statenbrief:

Samenwerkingsovereenkomst en Plan van Aanpak Blauwe Agenda voor de Utrechtse Heuvelrug

Voorgestelde behandeling:

Ter kennisname

Geachte dames en heren,

Inleiding

Op 12 mei 2020 hebben wij besloten om de samenwerkingsovereenkomst voor de Blauwe Agenda aan te gaan. De Blauwe Agenda is een gebiedsinitiatief wat de provincie samen met diverse partners wil uitvoeren, zoals Vitens, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR), Waterschap Vallei en Veluwe, Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug, Utrechts Particulier Grondbezit (UPG), Land- en Tuinbouw Organisatie (LTO), natuurorganisaties en gemeenten. Het doel van de Blauwe Agenda is om op de Heuvelrug samen op te trekken ten aanzien van waterprojecten en met als doel om het watersysteem meer robuust te maken. Dit is nodig, omdat er op de Heuvelrug sprake is van verdroging van natuur, nat- en droogteschade in de landbouw en wateroverlast in woongebieden. Daarnaast staat ook de drinkwatervoorraad onder druk. Het doel van de Blauwe Agenda is om samen een gedeelde visie op het watersysteem op te stellen en met elkaar projecten uit te voeren, in plaats van ieder apart. Om de visie te kunnen voeden met praktijkervaring zijn 8 lokale projecten van partners geselecteerd, die vanuit de Blauwe Agenda worden ondersteund. Voor de Blauwe Agenda zijn 4 doelen geformuleerd, namelijk meer water infiltreren, meer water vasthouden, het uitvoeren van integrale wateroplossingen en de waterkwaliteit verbeteren. Naast het opstellen van een visie wordt meer kennis van het watersysteem ontwikkeld en daarnaast wordt ook de bewustwording bij burgers, eigenaren en bedrijven over het watersysteem vergroot door gerichte communicatie.

Voorgeschiedenis

Eén van de aanleidingen van de Blauwe Agenda was het aannemen van de motie 109 (2015) 'Bijdrage Vitens voor ondergrondgebruik' in PS in december 2015. In deze motie wordt gevraagd om tot afspraken met Vitens te komen over een financiële vergoeding voor geleverde diensten door het ecosysteem van de Heuvelrug (zoals het zuiveren van water door de ondergrond en in de natuur). In de statenbrief van 15 januari 2018 is reeds vermeld dat voor het vragen van een vergoeding voor het gebruik van een ecosysteemdienst aan Vitens geen wettelijke basis is. Vitens mag bovendien op grond van de Drinkwaterwet alleen kosten bij haar klanten in rekening brengen die direct verband houden met drinkwaterlevering. In de statenbrief is de intentie om te komen tot een Blauwe Agenda reeds aangekondigd als één van de maatregelen om Vitens meer te betrekken bij natuurprojecten en het bestrijden van verdroging.

Sinds 2014 zijn Vitens, de Utrechtse terreinbeherende organisaties en de provincie Utrecht bezig om afspraken te maken over samenwerking. Dit heeft ertoe geleid dat Vitens in toenemende mate betrokken is bij concrete projecten en dat zij bovendien mee willen werken aan het versterken van robuuste natuur- en watersystemen

zolang er een drinkwaterbelang is. Vitens is zich er in toenemende mate van bewust dat robuuste natuur- en watersystemen helpen bij het beschermen van de grondwaterkwaliteit voor de waterwinning en bovendien meer mogelijkheden biedt om bij een toenemende drinkwatervraag grondwater te onttrekken voor de openbare drinkwatervoorziening. In juni 2018 is tijdens een bestuurlijke bijeenkomst natuur en (drink)water een eerste stap gezet om samen te werken aan een waterrobuuste Heuvelrug, wat uiteindelijk heeft geleid tot een plan van aanpak en de samenwerkingsovereenkomst Blauwe Agenda voor de Utrechtse Heuvelrug. In het plan van aanpak staan de projecten beschreven die de initiatiefnemers (de partners van de samenwerkingsovereenkomst, gemeenten, grondeigenaren en de terreinbeherende organisaties) de komende twee jaar gezamenlijk oppakken. Daarnaast is in het plan van aanpak het proces en de wijze van organisatie beschreven. Vitens is na de provincie de grootste financier van dit gebiedsinitiatief.

Essentie / samenvatting:

De Blauwe Agenda is een uniek gebiedsinitiatief, waarmee de provincie Utrecht met een brede vertegenwoordiging van partners werkt aan een samenhangende visie op een waterrobuuste Utrechtse Heuvelrug. Deze visie wordt gebaseerd op verdere kennisontwikkeling en ervaringen die in lokale projecten zijn opgedaan. Deze lokale projecten worden door de Blauwe Agenda ondersteund met kennis, tijd en geld. In de visie wordt beschreven hoe het doel van een waterrobuuste Heuvelrug door middel van het vasthouden van water, extra infiltratie en integrale oplossingen de watervoorraad kan worden bereikt. Dit moet leiden tot minder verdroogde natuur, betere omstandigheden voor de landbouw, minder wateroverlast en minder impact van langdurige droogte. Daarnaast wordt gewerkt aan bewustwording onder bewoners, bedrijven en eigenaren. De Blauwe Agenda is onderdeel van de samenwerkingsagenda van het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug (NPUH). Nu de provincie het gebiedsinitiatief als trekker overneemt, blijft het NPUH betrokken als verbinder met overige stakeholders.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Het beoogd resultaat van de Blauwe Agenda is het vergroten van de robuustheid en het herstel van het (grond)watersysteem. Dit wordt gedaan door:

- het opstellen van een gedragen visie op een waterrobuuste Utrechtse Heuvelrug, met daarin opgenomen maatregelen die moeten bijdragen aan het herstel van het watersysteem;
- het ontwikkelen van relevante kennis voor het onderbouwen van de visie;
- het creëren van draagvlak en bewustwording bij partners, stakeholders en bewoners;
- het ondersteunen van acht lokale projecten die bijdragen aan de doelen en de kennisontwikkeling.

Financiële consequenties

De financiële bijdrage van de provincie is € 120.000,- (exclusief BTW, periode 2020-2021). Deze bijdrage wordt betaald uit de inkomsten van de grondwaterheffing. De beschikbare middelen uit de grondwaterheffing zijn voldoende en mede bestemd voor dit soort projecten ter bescherming en vergroting van de grondwatervoorraad. Voor het nemen van de (Heuvelrugbrede) maatregelen die voortkomen uit de visie is nog geen aparte dekking geregeld. Op basis van de visie zal met de partners worden bepaald hoe de financiering van de maatregelen kan worden gedekt uit bestaande budgetten / taken, subsidie en aanvullende bijdragen.

Vervolprocedure / voortgang

De Blauwe Agenda wordt tot eind 2021 uitgevoerd conform de planning in het bijgevoegde plan van aanpak. Op basis van een evaluatie wordt besloten tot eventuele voortzetting van de samenwerking en het uitvoeren van maatregelen.

Concreet voorliggende vraag aan statencommissie / Provinciale Staten

Kennis te nemen van deze brief en het bijgevoegde plan van aanpak waarin de hoofdlijnen van de aanpak nader zijn uitgewerkt.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,

De secretaris,